

Geef deze gezichten een naam (74)

Marco Kleijer

Uitgelicht

In dit deel van “Geef deze gezichten een naam” willen we Aalt de Mots uitlichten.



Aalt werd op 6 september 1869 geboren in Ermelo uit het huwelijk van Dirk de Mots en Wijmpje Kraaij.

Van Aalt hebben we 1 pasfoto waarbij hij door 6 personen werd herkend.

Aalt trouwde op 20 oktober 1893 in Putten met Gerritje Meiling. Zij was een dochter van Gerrit Meiling en Hendrikje van der Horst.

Orgeltrapper

In februari 1860 werd een nieuw orgel in gebruik genomen in de Oude Kerk van Putten.

Destijds werd dit orgel door minimaal twee personen bediend: de organist en de orgeltrapper (ook wel calcant of balgentreder genoemd).

De organist bespeelt het orgel via de toetsen. De orgeltrapper heeft de taak om het orgel van constante winddruk te voorzien.

Lubbert Meiling, kledingmaker aan de Molenstraat en tevens de zwager van Aalt de Mots, was vanaf 1910 orgeltrapper zo kunnen we lezen in “De Harderwijker” van 26 januari 1910:

“Naar wij vernemen is door het Kerkbestuur der Ned. Herv. Gemeente alhier met ingang van 1 Febr. a.s. benoemd tot orgeltrapper en

collectant op de oude galerij L. Meiling en tot collectant op de nieuwe galerij D. Klaassen.”

Dat Lubbert zowel de taak als orgeltrapper en als collectant op “de oude galerij” kreeg lijkt praktisch voor de hand te liggen. Beiden bevonden zich destijds aan de noordzijde van de kerk. De “nieuwe galerij” bevond zich aan de oostzijde in het vroegere koor, ook wel “de blauwe slinger” genoemd.

Van Aalt de Mots is bekend dat hij ook orgeltrapper en collectant in de Oude Kerk van Putten was. Wellicht volgde hij deze taak op van zijn zwager Lubbert Meiling.

Dat de functie “orgeltrapper” op enig moment overbodig werd lezen we in “Uit de geschiedenis van hervormd Putten” van G.H. Kruijmer: *“Tot 1923 moest het orgel handmatig aangedreven worden. Toen het orgel aan de oostzijde stond, was er nog een fiets geplaatst die bij uitval van stroom ingezet kon worden.”*

Coop Schrasserthuisjes

De taak van orgeltrapper was over het algemeen voorbehouden aan arme mannen die zo een centje konden bijverdienen.

Dat Aalt de Mots wellicht niet ruim bedeed was kunnen we opmaken uit het feit dat hij in één van de Coop Schrasserthuisjes aan de Kerkstraat woonde.

In “De Graver” van december 2005 heeft G. Buter hierover een uitgebreid artikel geschreven met de titel “De Schrasserthuisjes aan de Kerkstraat”.

Waar het hier om gaat is dat Aalt de Mots, samen met zijn vrouw, als laatste bewoner in het “armenhuusje” aan de Kerkstraat 13 woonde. In 1954 werden deze huisjes afgebroken. Aan de Voorthuizerstraat werden twee nieuwe “Schrasserthuisjes” gebouwd. Aalt werd de eerste bewoner van één van deze twee huisjes tot aan zijn overlijden in 1959. Deze woningen bestaan nog.

In het Ermelo's Nieuwsblad van 7 januari 1955 vinden we een veelzeggend artikel over de afbraak van de Coop Schrassert huisjes aan de Kerkstraat:

“Opnieuw verdwijnt een stuk historie

Op 28 april 1954 werden door de raad van Putten diverse woningen onbewoonbaar verklaard. Hierbij waren ook de percelen Kerkstraat 13 en 15, die wegens ouderdom zodanige gebreken vertoonden (vergane vloeren en ander houtwerk, slechte kapconstructie enz.), dat zij voor onbewoonbaar-verklaring in aanmerking kwamen. In zeker opzicht zijn deze huisjes van historische betekenis.

Jaren en jaren geleden is gesticht het Copis Schrassertfonds, waarschijnlijk door een in Nijkerk wonende familie van die naam. (In Nijkerk is nog de Schrassertstraat, terwijl het fonds ook daar over enige huisjes beschikt). Uit het fonds werden de huisjes, nu nr 13 en 15 aan de Kerkstraat, beschikbaar gesteld voor ouden van dagen, een echtpaar of ook wel een alleenwonend persoon, die hier gratis kon wonen. Een bedrag van f 2.000.-, uit welke rente het onderhoud kon geschieden, werd tevens beschikbaar gesteld, terwijl ook een plaats in de Ned. Herv. Kerk werd geschonken. De huisjes zouden eerst dan mogen worden opgeruimd, of verkocht, wanneer het onderhoud niet langer uit de rente van de f 2.000.- kon worden voldaan. Voor de opbrengst konden dan enige andere huisjes worden verkregen. Het beheer berustte bij de predikant in de eerste predikantenplaats; bij gebreke van een predikant zou het komen aan de burgemeester, terwijl ook het provinciaal bestuur hier zeggingskracht had.

Het is nu zover gekomen, dat de huisjes, die wegens ouderdom zeer veel onderhoud zouden vergen, bij lange na niet meer uit de beschikbare gelden kunnen worden onderhouden. Ds. J. van Wier heeft ze dan ook verkocht en van de opbrengst zullen enige huisjes, waarschijnlijk nabij de Garderenseweg worden gebouwd.

Men noemt deze huisjes wel ten onrechte “gildehuisjes”. Weliswaar bestaat in Putten nog een oud “Gildenfonds”, doch dit

schijnt hier niets mee te maken te hebben. Ook weet men te vertellen, dat in vroeger tijd een buitenplaats gelegen was achter de Kerkstraat, wier oprijlaan daarin uitkwam, n.l. waar nu nog de twee oude kastanjebomen bij de wagenmakerij van de heer H. Aartsen staan. De huisjes zouden dan oorspronkelijk het koetshuis zijn geweest. Ook dit schijnt echter bezijden de waarheid te zijn. Wanneer de huisjes zullen zijn verdwenen – en dat zal wel niet zo lang meer duren – bezit Putten een historische bezienswaardigheid minder.”



Overlijden

Aalt overleed op 12 juni 1959 in Putten in de leeftijd van 89 jaar. Samen met zijn vrouw ligt hij begraven op de Oude Algemene Begraafplaats aan de Engweg in Putten in graf 710. Een grafsteen is helaas niet meer aanwezig.